

מזת יקזת הכרשה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

רקודים בתוך... פח האשפה

"כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים והייתם קדשים וגו'"

עגנו הקדשה הוא היחוד של האמונה עמו ותבירה, וזה על ידי ההתרוממות מהחמר וההתבוננות בהשגחת ה' עלינו בפרטיות על כל צעד ושעל.

וזה הטעם שכהן גדול עובד אוגו, בכדי ללמדנו ששלמות עבודת ה' זה השליטה המחלטת על הרגשות מתוך אמונה יצוקה ואיתנה בבורא יתברך, ומתוך ידיעה שעל ידי הנסיונות אנו מתרוממים ומתעלים.

וינספר פאן מעשה מענין זה: משה דוידוביץ הנו אדם שחי בדקדוקי עניות, וכמו שלשונו רגילה לומר 'אני לא מאחל דקדוקי עניות, אפלו למבקשי רעתי'. אבל כשמתבוננים מבינים שעם העני אפשר להשיג לב נשבר קרוב ותלותי בה' יתברך, בקצור אני מסתדר עם כל העני, לעמת זאת החברותא שלי אהרן ברמן, הגם שאצלו אין הפרנסה מצויה ברנח גדול, ברם הוא מסתדר יותר טוב ממני, יש לו דירה משלו ויש

<< המושך בעמוד ד

לקח מהפרשה

לחיות את מעשה הקרבנות בימנו - כיצד?!

מתנה גדולה ונפלאה לפני המלה, ובא עמה לאביו בלי לומר מאומה, ורק אמר לאביו: לא מגיע לי כלום, ואני מודה לך על כל הטוב, שאתה נותן לי, ואין לי כלום משלי, אלא הכל שלך.

וכן בזמן שאדם מביא קרבן, ואומר לו מגיע לי כלום, ואין לי כלום משלי וכל אברי של הבורא ברוך הוא - זה חביב מאד לפני ה', ועל ידי כן מתפריים החטאים, וזה שפרשתנו פותחת שאהרן הביא עגל לחטאת.

להודיע שכפר הבורא על חטא העגל שנעשה אף הוא בעגל, לפי שעקר חטא העגל על שבזו את עבודת הקרבנות בבשר ודם, ורצו לעובדו עם זהב שזו עבודה מכבדת, ואין רצונו של מקום שנבוא עם כבוד, אלא עם ענוה והכנעה, מתוך הכרת הטוב על הבשר ודם שבגופנו, ועם זה ראוי לנו להכנס לפני ה'.

לפי דברינו מבאר מדוע התורה מאריכה כל כך בפרשת הקרבנות, פרט אחרי פרט, הכבד, הפליות, הדם ועוד, בכדי שנתבונן בכל האברים שבגופנו ונודה עליהם בפרטיות, שאנו בריאים ויכולים לאכול, והמח שלנו לא פגום והפליות עובדות ומסננות את הדם, ועוד ועוד נסים ונפלאות.

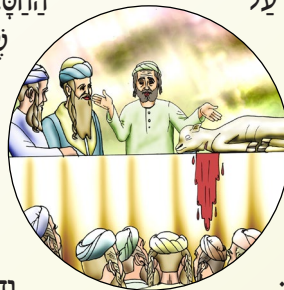
זה שאמר דוד המלך: "האוכל בשר אברים ודם עתודים אשתה", כי <<

"ישור ואיל לשלמים לזבח לפני ה' ומנחה בלולה בשמן כי היום ה' נראה אליכם". נאמר בקרבנות שה' נראה עליהם. ובבאור הדבר שהקרבנות מפורות על חטאים, ועקר התשובה זה תשובה מאהבה, שהדונות עצמן נהפכות לזכיות, על ידי שהאדם מתקרב לבורא.

וביתר באור: שכאשר אדם היה חטא ומתודה לפני ה' על חטאו, ואומר: 'רבונו של עולם נתת לי ידים בכדי שאעשה עמם את רצונך, ואודה לך על הידים ושאר האברים שפועלים בגופי כראוי, ועל ידי כך אזכור אותך; ואלו אני השתמשתי בידי שלא כרצונך, ואבקשה, שאדע תמיד שהידיים והכח שבגופי אינם שלי אלא שלך, ואשתמש עמם רק כרצונך'.

וכענין שמניחים תפלין על יד כהן, ללמדנו שהכח אינו שלנו, ועל כן מניחים כנגד הזרוע נטויה - שהבורא גאלנו בכחו בלבד ממצרים. וכאשר היה האדם רואה את אברי הקרבן, היה משכיל להודות לה' על האברים שבגופו, ולקדש בהם שם שמים ולהתקרב על ידם לבורא.

משל למה הדבר דומה, לבן מלך שסרח לפני אביו המלך, וידע שאין ביכלתו לכפר על חטאו, ועל כן הביא

יש לי הרבה דברים טובים לומר לך! אתה נותן לי בריאות, משפחה, חברים, פרנסה, וכן הלאה לפרט שפע של טובות וחסדים, ולבא לאהבת ה' מתוך הכרת הטוב והכנעה גדולה, ומתוך כך להמשיך לומר: 'אבא שלי, אני רוצה עוד יותר להודות לך, ולהפיר לך טובה, ועל כן אבקשך שאזכה אף לדבר פלוני, בכדי שאודה לך ואפיר אותך על ידו'.

וזה שאומר שלמה חכמנו בקהלת "ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכל ולשתות ולשמח" - שכאשר נאכל ונשתה נודה לבוֹרָא על כל הטוב שיש לנו, בשמחה ובאהבה. וכענין שהיו שרים בבית המקדש שירים של הודאה על שחיטת הקרבנות.

וזה שאמרו חז"ל כל העוסק בתורת הקרבנות כאלו הקריב קרבנות, ופרושו שכאשר אדם מדבר מחסד ה' שהיה הפהו מבאר למביא הקרבן, זה נחשב כאלו הקריב קרבן לפני הבורא, וכן בכל דבר שאדם זקוק לישועה, שיאמר פסוקים בתורה שמדברים מאותו ענין, וכגון פרשת וארא לזרע של קימא, ופרשת חיי שרה לזווג, וכן הלאה.

נמצינו למדים: שעבודתנו בחיים לבטח בבורא, ולדעת שה' מוליך ומנהיג אותנו, וכל המאורעות שלנו והחכמה והשכל אינו אלא של הבורא יתברך, וכשנפנים זאת לא נהיה בלחץ, ונתמלא בשמחה ואהבת ה' ולא נכעס, ועל ידי כך הבריאות תשכון בגופנו, שכאשר המוח והלב בריאים ושמחים, עם מוטיבציה, הגוף פועל כראוי ובבריאות.

וזה שאומר שלמה המלך החכם מכל אדם "מי אשר יחבר לכל חי לו בטחון" שכאשר אדם מתחבר עם כל בני האדם, והוא בשלום עם כולם, יש לו בטחון כי הוא מקשר לבוֹרָא שבראם, ונכלל במה שנאמר 'לכל חי', גם עבודת הקרבנות, כאשר נתבונן בכל בעלי החיים עם הפלאות שבאברי גופם, נשפיל להבין את כל החסד שיש לנו, וכן נתבונן שבאפשרותנו להנות ולאכל מהבהמות והעופות, ולהברות את גופנו.

כשם שראינו אצל דוד המלך שבכל עת הודה לבוֹרָא, ואמר "וכל קרבי את שם קדשו", והשתמש בקשיים שלו על מנת להזדכך ולהטהר. וכמו שאמר בזמן ששמעי בן גרא קללו - ה' אמר לו קלל, היות שדוד התעלה על ידי שנתן לאויביו, ואף צנה לשלמה להרוג את שמעי בין גירא ויואב בן צרויה בכדי להביאם לחיי העולם הבא, ובזה המשיך שלמה את דרכו של דוד אביו, שהעריך את האנשים הקשים שהיו במלכותו, וזה מי שיחובר לכל חי, שהוא בנאמנות עם בני ביתו, ואף עם שונאיו, הוא יזכה לבטחון וקשר עם הבורא, ואדם יכול למוד את ההפכת הטוב שלו לבוֹרָא, כאשר הוא מוקיר טובה לזולתו וכן לאשתו.

וזה שנאמר: "ואהבת לרעהו כמוך", ופרש רש"י רעהו ורע אביו, שאדם יכול למדד את אהבת ה' ואהבת ת"ח שלו, לפי איך שהוא מכבד ומעריך את הזולת, ועל כן מוטל עלינו לא לדבר על שום יהודי באשר הוא, ובפרט לא על רבנים חלילה ולא לזלזל בשום יהודי ה' יזכנו.

אין חפץ לפני ה' בשחיטת בהמות גרידא, כאשר אין בהם מחשבה של הודאה, ורק כאשר אדם מתבונן בכל החסדים שיש לו בגופו, זה חביב מאד לפני הבורא. כמו שנאמר להבדיל בין הקדש ובין החול, שאצל כלל ישראל עבודות הקרבנות נעשות בקדשה ובטהרה ועם הכרת הטוב לבוֹרָא.

וזה ענין התנופה, שמודים ומזכירים על אבר ואבר ועל הנשימות שנכנסות ויוצאות בגופנו, וכענין שאדם מקבל מתנה שהוא מרים את המתנה בהערכה מרבה לכל כוון, שכלם יראו את המתנה. וכן בימינו אנו, כאשר אנו אוכלים, מוטל עלינו להתבונן בחסד האיברים שפועלים את פעלתם בגופנו, ועי"כ גופנו מתקיים כראוי ומתוך כך לשמוח ולרקוד. וכמו שנאמר: "וירנו ויפלו על פניהם".

נמצינו למדים שמטל עלינו להעריך ביותר, את כל הטוב שיש לנו, מתוך התבוננות שכל הטבע, הנו נסים ונפלאות עצומים, ולדגמא חסד הגשם הנו חסד נפלא ועצום, ילדים זה חסד נפלא.

וכאשר נתבונן שהכל בהשגחה ובחסד עליון נזכה לעוד טובות מרבות, פי עקר רצון ה' שנתקרב אליו על ידי התורה והתפלה, ונעריך את כל הטוב שהוא נותן לנו, וכאשר חסר לנו דבר הנצרך לנו, נתבונן שרצון ה' שנבקש ממנו ונעריך את כל הטוב, ומתוך כך נתקרב אליו, ואף כאשר נקבל את אותו דבר המתבקש, נדע שזה מאת הבורא, שנותן לנו ברכ טובו וחסדו ואהבתו אלינו.

וזה עקר האמונה והבטחון בבורא, לחיות את ה' בכל רגע, וגם כאשר לא הולך לאדם - עליו להשפיל, שההרחקה והקשי שהוא מרגיש, אינה הרחקה ח"ו אלא, בכדי לקרבו לבוֹרָא, ולדעת שאנו לא מנהלים את העולם, אלא ה' מנהל את האדם, ורצונו שאנו כבניו אוהביו נתרפק עליו, ונודה לו ונדבר עליו ועמו בכל עת ועת, על כל מה שסביבנו ועל כל מעשינו.

ולדגמא כאשר נעסק בתורה נקשר הפל לה, ונודה לשמו יתברך, וכן כאשר נעסק באכילה, נתבונן שה' מאכיל אותנו וזן את גופנו בחכמה נפלאה. ובכל זמן ועת, מוטל עלינו להעמיק בכל הטובות שיש לנו, ולבא להפרכת הטוב לפני הבורא, על השפע של הטובות והחסדים, ואף תפלותינו ובקשותינו לא יבואו מתוך תביעה כלפי שמאי חלילה, אלא מתוך הרגשה שלא מגיע לנו מאומה.

ובאמת לא מגיע לנו מאומה, כי מי יאמר שהוא ממלא את תפקידו כראוי, וכן פעמים רבות האדם פוגע בזולתו, וה' מביא לו את אותו ענין באופן שהוא הנפגע, בכדי לכפר לו.

וזאת יש לדעת שכל תפלה נמדדת לפני הבורא, אולם הודאה תמיד מתקבלת, ומלכותא דרקינא כעין מלכותא דארעא, וכשם שכאשר אדם בא לבקש כסף מארגון או מוסד כל שהוא, עליו להביא עמו מסמכים שונים, ובדוקים את זכאותו, אולם כאשר אדם בא לתרם אינו זקוק למאומה, והוא מתקבל בזרועות פתוחות....

כן כאשר אנו באים לפני הבורא עלינו לומר: 'בונו של עולם

ה', ומאיך יש לאדם את כל חסדי ה' שעמו - הבריאות המשפחה ועוד, ואדם צריך לחיות בכל עת את כל הטוב שיש לו, ולהיות עם צהלתו בפניו. ומאיך ישתמש עם הקשיים בכדי לפשפש במעשיו, ולקנות ענוה והכנעה לפני הבורא.

וזה ענין שתי סוגי הדמים שהיו מזים על המזבח מעל חוט הסקרא ומתחת חוט הסקרא. למעלה מסמל הזמנים הטובים, שהכל הולך לאדם, והוא למעלה, ואלו הדמים שלמטה מחוט הסקרא מסמל לקשיים שאדם מרגיש שהוא למטה ועל הכל אנו ממליכים את ה'. וכמו שאמרו חז"ל "באלקים אהלל דבר", בזמנים של דין, וכן "בה' אהלל דבר" בזמנים של חסד שנזכר תמיד את כל החסד שמקיף אותנו.

ולפיכך תפלין של ראש מקיף את כל הראש, בכדי שנזכר את חסד הגידים והעורקים שמחברים בתוך גופנו ולא נפרד או נחמד אחד מהגידים והעורקים, שעל ידי כן אדם לא יכול להתקיים חלילה.

א. בפרשת השבוע נאמר על מיתת שני בני אהרן "בקרבי אקדש". הצדיקים מקדשים את שם ה' ומגלים לכאי עולם דעת ה'. היות שהתורה אינה חכמה בלבד כשאר החכמות חלילה, התורה זה דרך לקרבת ה', והצדיקים מלמדים אותנו את עומק התורה, כמו שנאמר "מים עמקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלגה" (משלי כ), והעבודה שלנו לבקש דעת ה' מהצדיקים והתלמידי חכמים.

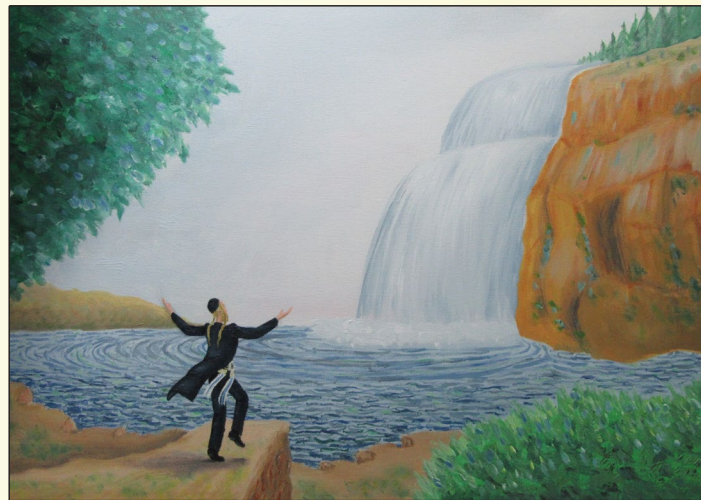
וכמו שנאמר אצל אהרן הכהן: "בהעלותך את הנרות", בלשון של עליה. היות שהצדיקים הם הנר המערבי - האור שמאיר לנו את התורה, וכאשר אדם דבק בהם הוא מתעלה.

ב. "וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים" - האדם צריך לשמוח בחלקו, ולראות את הטוב שהקב"ה נותן לו, ולא להסתפל על מה שקרה לו רע, וכשם שנאמר באהרן "אלעזר ואיתמר בניו הנותרים", ששמח כמה שנשארו לו.

ג. לכל אחד ואחד יש קשיים בחיים בכדי להביאו לענוה וקרבת

דוקא בזמנים הקשים - זה הזמן להתחזק באמונה

כך עלינו להתבונן באבות הקדושים שלנו, שה' נטל מהם את נשותיהם ואת ילדיהם, ואף על פי כן נשארו באמונה איתנה בו יתברך, מתוך ידיעה שהוא מנסה אותם כדי לרומם אותם - שישענו רק עליו ויהיו קרובים אליו ביותר, ואנו רואים זאת בחוש שדוקא בזמנים שקשה לאדם (לא משנה מצד מה), הוא קרוב לקב"ה ביותר.

וכן צריך להתבונן באהרן הכהן שדוקא ביום שמחת לבו - כשהתחיל לעבד בבית המקדש ככהו גדול, נפטרו שני בניו, ואף על פי כן נשארו איתו וחקו בדעתו, ושתק שתיקה רועמת של אמונה מחלטת בו יתברך - שבודאי הוא עשה זאת לטובתו.

ומחמת כך נאמרה לו פרשת שתויי יין, שנאמר בה שהכהנים הצדיקים, מלמדים את העם דעת של אמונה וישוב הדעת, ואשר מחמת כן אסור להם להכנס שתויי יין למקדש, ה' יזכנו להפנים שכל הנסיונות והקשיים הם המסלול שלנו בכדי להתעלות ולהשעו עליו שזה תכלית האמונה אמן.

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'... וידם אהרן

כתב רש"י "קבל שֶׁכַר על שתיקתו, שנתיחד עמו הדבור בפרשה". וצריך באור מה השיכות בין שתיקתו של אהרן לבין פרשת שתויי יין? והנה התורה הקדושה מלמדת אותנו דבר נפלא, שדוקא בזמנים הקשים ביותר צריך לאמץ את השתיקה, שתיקה הנובעת

מאמונה, וזה קורה לכל אחד ואחד פעמים רבות בחייו, שאחד מהמשענוט שהיה נשען עליהם נעלם, כגון שגלקחה לו האשה, או אחד מהוריו, או אחד מילדיו רחמנא לצלן, וכן בממון, שנטל ביתו ממנו, או רכבו וכדומה רחמנא לצלן, ואז אדם חש קשי להסתדר בלעדי הדברים הללו, ומתעוררות בו שאלות מפני מה הקדוש ברוך הוא נטל ממנו את הדברים הללו?

ברם עלינו לדעת בראש ובראשונה, שה' יתברך הוא אבא שלנו שדואג לכל צרכינו, וצועד אתנו ביחד כדי לזכותנו לתקון השלם שלנו כרצונו יתברך, שזה מטרת ביאתנו לעולם, ואחר

בבקשה שאלוה לחברתה סכום של ששת אלפים דולר עד
ערב ספוח, המחשבות התרוצצו בתוכי, ואחר כך השבתי לה
'אין לי כח לעמוד בנסיון הזה, אני חיב את הכסף הזה, כבר
נפילתי בפח פעם אחת, הניחי לי'. ובוה סימתי את השיחה.

בימי ראש השנה חל מפנה בתוכי לבי, נקיפות מצפון
החלו לנקר בתוכי, ובמוצאי ראש השנה לא יכלתי להשאר
אדיש, התקשרתי לאחותי ואמרתי לה שאני מסכים להלוות
ובשמחה, קבענו שהלווה יבוא למחרת בבוקר, למחרת בבוקר
באתי להכין את ההלוואה, אלא שהמדף היה ריק.

קפאתי על מקומי וזעקתי 'היכן המעטפה?' לפתע נזכרו
בני ביתי שהילדים נקו שם בערב החג, וזרקו את הקפסא
עם המגבת לצפרדע השכונתית, תוך שניות ספורות, כבר
הייתי בתוך הצפרדע שעדן לא התפנתה, ואני מתבוסס
בתוך כל הלכלוך, מחפש אחרי המגבת הידועה. לאחר חצי
שעה של חפושים, הרמתי את ידי לשמים ואמרתי, 'דבונו
של עולם אני יודע שהכל לטובה, אתה רוצה ללמד אותי
שפלות והכנעה, שאני ישען רק עליה, עוד לי להשאר איתן
ורגוע מתוך אמונה מחלטת בה, שאני יתרומם על ידי הנסיון
הזה, ולא חלילה ההפך.

הרגשתי שרוח חדשה נכנסת בתוכי, והמשכתי לחפש...
בינתיים עשרות זוגות עיניים ננעצו בי בתדהמה, אבל אני
הייתי עם רוח של שמחה, מתוך מחשבה על לבי הטוב,
שרוצה לתת הלוואה ליהודים שאיני מכיר לכבוד החגים,
אחרי שעה של חפושים נמצאה החבילה ברוך השם! ואני
התחלתי לרקוד מרב שמחה והתרגשות. מובן מאליי שאלמלא
הייתי מסכים להלוואה, החבילה הייתה מובלת עוד באותו
בקר אל הבילתי נודע.

ההלוואה נעשתה כמסכם, וכבר אחרי כשבועים - בערב ספוח,
הכסף שב לידי, שעתיים לפני החג נצב על פתח ספתי מידענו
אהרלה ברמן, כשבדידו חמש אלף דולה, משה תסלח לי אתה
יודע שהסתבכתי, אבל אתה הראשון שמקבל ממני חזרה.

הספור לא נגמר בכה, אחרי ספוח, שעתיים לפני הניתוח
בצעו בבני צלומים אחרונים, שהוכיחו בסופם שבני בריא
לחלוטיו, ואינו זקוק לניתוח, המנתח הישר לא בקש אגורה,
ואני שבתי לביתי מלא ברגשות של אהבה והודאה לה'
יתברך, ועם כן מלאה וגדושה של אהבת ישראל.

מתוך ידיעה שכשנזנתי לזולת לעולם לא מפסידים, וכן
שלפעמים הקב"ה מנסה אותנו בנסיונות קשים כדי לרומם
אותנו, ועבודתנו להתעלות על החמה, ולהשאר חזקים באמונה
מתוך ידיעה שהוא יתברך צועד עמנו בכל צעד ושעל, והוא
פועל עמנו את הכל למען טובתנו הנצחית.

לו עבודה טובה, אה אני דר בדירה שכורה ומשפירתי עלובה.
ערב אחד אהרן מתקשר אלי אני צריך אותך דחוף בארבע
עינים, צליל של דאגה נמסר בין המלים והמשפטים, באותו
ערב התישבנו שנינו במרפסת ביתי הקטן והשכור, 'תקשיב
טוב' פתח אהרן, 'יש לי מצוקה קטנה, אני חיב הלוואה
דחופה של חמש אלף דולר', 'אהרן אתה צוחק עלי? בקשי
יש לי חמשים שקל, ואתה מבקש ממני חמש אלף דולר',
'לא משה, לא בקשתי ממך הלוואה, אני רק רוצה שתחתם
לי ערבות על השטר הזה של בעל הגמ"ח', חתמתי לו בלי
לחשב ולברר הרבה, סמכתי על אהרן שהוא אדם אמין.

בקר אחה, אחרי חצי שנה, ללא הודעה מקדמת אהרן
נעלם מן הכולל, רק אחרי שלושה ימים נודע לי שהוא עבר
לגור בעירה דרומית בשכירות. 'מענגן' הרהרתי בלבי, הוא
לא הודיע לי דבה, וגם הפלאפון שלו מנתק תמיד, יומים
אחר כך פתחתי את תבת הדאה, ושם המתינה לי מעטפה
תמימה, כששלפתי את הדף מתוכה חשכו עיני, מר משה
דוידוביץ הנך ערב קבלו של אהרן ברמן, הלווה מתחמק
מלשלם את חובו, והנך מתבקש לסור לבית הדין על מנת
לשלם את החוב.

נשימתי כבדה עלי, דקדוקי עניות, 'מהיכן אני משיג את
הכסף הזה?', חשתי פוית ענק צודקת את לבי, נתתי אמון
מלא בחברי, ועתה הוא בגד בי. נסיתי למצוא כף זכות על
ברמן אה לשוא.

בסופו של דבר נסעתי דרומה, ואחרי כמה שעות של בלוש
הצלחתי לאתר אותו יוצא מאחד הבנינים, פניו קפא, ואני
שאלתי אותו 'אהרל'ה מה עם הכסף?' 'שלם את החוב!
'משה אין לי כסף, כמה מעסקי קרסו, הבנק עקל את כל
אשר לי ואני נותרתי ערום וחסר כל', חזרתי הביתה שבר
כלי, הבנתי שמטל עלי תשלום החוב, התרוצצתי לשלושה
ימים ושלושה לילות, ואספתי שש אלף דולר עבור השכירות,
ועבור חובו של אהרל'ה.

אחרי חודשים של התרוצצויות בגמחי"ם, התגלתה אצל
בני בן השלש, בעיה חמורה שהצריכה ניתוח רפואי פרטי,
בעלות ששת אלפים וחמש מאות דולה, שוב נכנסתי למסע
של הלוואות נוספות, ובערב ראש השנה הייתי עם הסכום
המלא בידי, וכבר קבעתי תאריך לניתוח בשבוע שאחרי
ספוח, הטמנתי את השטרות הירוקים בתוך מגבת קטנה,
והנחתי אותה על מדף גבוה בחדר הכביסה, הודעתי לבני
ביתי שהכסף המיועד לניתוח מנח שם בכדי שתפקח עליו
בשבע עינים.

עוד באותו ערב ראש השנה אני מקבל טלפון מאחותי

